

Molenzondagen over de grens

Vakantieperiode. Hoera!

Wie nog naar vakantie-ideeën zoekt zou zijn hart eens kunnen gaan ophalen op de 'Molenzondagen' over de Belgische grens. Dat zijn er in totaal vijf, waarvan er al twee verstreken zijn. Uw kansen liggen er nu nog op de zondagen 29 juli, 26 augustus en 30 september.

Het gaat daarbij om molens die niet alleen zijn opengesteld maar ook zullen draaien en malen, tussen 11 en 16 uur.

Het is voor het eerst dat op zulk een schaal in België molens in bedrijf te zien zijn.

Uit 'Levende Molens' diepten we de volgende lijst van molens op. Gerangschikt per provincie:

ANTWERPEN

Balen: Hoolstmolen - malen of olieslagen

Gierle: molen "In Stormen Sterk" - draaien en malen

Meerhout: De Haanvense molen - draaien en malen; De Prinskensmolen - draaien en malen

Ravels: de Nachtegaal der Maatvennen - draaien en malen

De Binkenmolen van Reppel.

De Belgische molens - vooral ook de watermolens - liggen meestal verrassend mooi. Hoewel de Dorpermolen van Tongerlo centraal in het origineel gebleven dorp ligt, toont de foto wel hoe landschappelijk schoon zijn entourage is.

Retie: "de Heerser" - draaien en malen;
De watermolen - draaien en malen
Wilders-Essen: de Bakkersmolen - draaien en malen.

BRABANT

Diest - standaardmolen op de Vest: draaien en malen

Gelrode: de Moedermeule: draaien en malen

Keerbergen: de Heimolen - draaien en malen.

LIMBURG

Boorseme: de Stormvogel - draaien en malen

Eksele: de Stermolen - draaien en malen
Molenbeersel: de Keyersmolen - draaien en malen

Reppel en omgeving: bezoek aan de watermolen en omgeving onder leiding van Harry Cuppens.

OOST VLAANDEREN

Huise: Huisekoutermolen - draaien en malen

Knesselare: Pietendriesmolen - draaien en malen

Lembeke: de Westermolen - draaien en malen

Mater: de Oude Molen - draaien en malen.

WEST VLAANDEREN

Avekappelle: de Oude Zeedijkmolen - draaien en malen

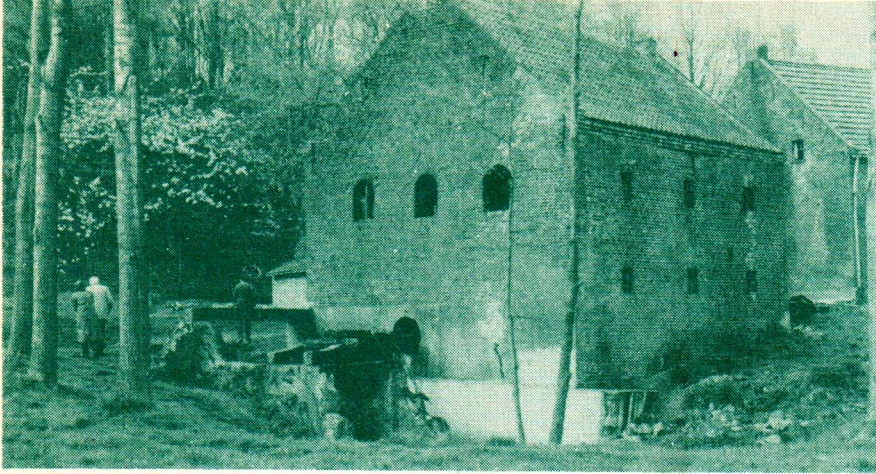
Gistel: de Oostmolen - draaien en malen

Gits: de Grijspeermolen - draaien en malen (sterk aanbevolen)

Meulebeke: de Herentmolen - draaien en malen (sterk aanbevolen).

En het zou niet om Belgische molens gaan als niet aan het eind van deze

Vervolg pag. 2.

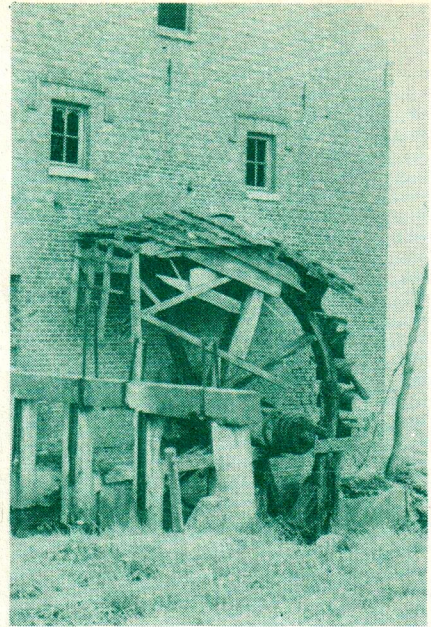

dagen voorzien was in een gezellig sa-
menzijn (met eten en drinken) in de
volgende molens:

- Voor Antwerpen te Retie aan de wa-
termolen en te Wildert-Essen bij de
Bakkersmolen.
- Voor Brabant te Gelrode aan de Moe-
dermeule.

*De Pollesmolen van Bree wordt op het
ogenblik door vrijwilligers gerestaureerd en
is een bezoek meer dan waard.*

- Voor Limburg bij de watermolen te
Reppel.
- Voor Oost- en West-Vlaanderen bij de
Herentmolen te Meulebeke.

*De Vlaamse gids Harry Cuppes neemt be-
langstellenden ook mee naar de vervallen
Kluismolen van Mariendael bij Bree.*

Graaninkoop: het woord is nu aan de molenaars

*De voorbereidingen voor het op gang
brengen van een gezamenlijke graan-
inkoop zijn in de laatste fase gekomen.
Zoals ook op de molenaarsvergadering
in Nieuwkuyk te beluisteren viel, is het
formele, juridisch verantwoorde 'raam-
werk' op de ondertekening na rond. In
dit 'raamwerk' (of: inkoop-overeen-
komst) zijn de hoofdlijnen en verant-
woordelijkheden van de partijen en het
Amb. Korenmolenaarsgilde geregeld.*

Aangezien de opzet is om gezamenlijk
tarwe in te kopen is het aangeven van
ieders verantwoordelijkheid en het
vastleggen van de belangrijkste eisen
van groot belang voor het welslagen.
Dit moet de paraplu vormen waaronder
zaken worden gedaan!

Molenaars(-bedrijven) die mee willen
doen geven dit te kennen door het
ondertekenen van een officiële lastge-
ving, waardoor de bevoegdheden en
aansprakelijkheid geregeld worden.
Zo'n lastgeving draagt het Amb. Koren-
molenaarsgilde de zorg op om: A. een
graanleverancier te zoeken (in dit geval

Blok), B. te onderhandelen over basis-
prijzen, C. kwaliteitseisen te regelen, en
D. verder alles te doen wat binnen dit
kader het belang van de molenaar ten
goede komt.

De werkgroep 'Inkoop en keuring' on-
derhoudt de contacten met Blok en
bespreekt de gewenste kwaliteit, de
gewenste soorten tarwe en prijzen, en
controleert de kwaliteit onder andere
door proefbakken en laboratorium-ana-
lyses.

Het streven is erop gericht eerste klas
tarwes van homogene samenstelling
en konstante kwaliteit tegen scherpe
prijzen in te kopen. Aantoonbaar finan-
cieel voordeel is sterk afhankelijk van
het aantal molenaarsbedrijven dat be-
reid is om daadwerkelijk mee te doen.
Koopkontrakten (o.a. op termijn) wor-
den rechtstreeks gesloten tussen Blok
en de molenaar op basis van de in-
koop-overeenkomst (de 'paraplu'),
maar duidelijk moet zijn dat molenaars,
die géén lastgeving aan het Amb. Ko-
renmolenaarsgilde verstrekken, derhal-

ve niet op basis van de inkoop-over-
eenkomst zaken kunnen doen met
Blok. De paraplu telt niet voor hen.
Molenaars die wél ondertekenen doen
dat op vrijwillige basis, maar nemen
daarmee de morele verplichting op zich
aan het welslagen van de gezamenlijke
inkoop positief mee te werken.

De inkoop-overeenkomst en de lastge-
vingen zijn weliswaar belangrijke
schriftelijke stukken - en zij scheppen
goede voorwaarden voor de gezamen-
lijke tarwe-inkoop - maar het al of niet
lukken van dit experiment hangt hele-
maal af van de bereidheid van de mole-
naars de graaninkoop een eerlijke kans
te geven. Vanaf de oprichting van het
Amb. Korenmolenaarsgilde is over de
gezamenlijke inkoop gesproken. Nu ligt
er de reële mogelijkheid een lang ge-
koesterde wens in vervulling te doen
gaan. Het woord is dus nu aan de
molenaars.

Werkgroep 'Inkoop en keuring'

keuring & inkoop

JAARVERSLAG 1983

Het is altijd prettig nog eens op een rij te hebben wat er in een heel jaar reilen en zeilen van ons gilde is gebeurd. De sekretaris, Peter Sturkenboom, heeft zo'n opsomming gegeven tijdens de jongste jaarvergadering en van zijn verslag geven we hier de belangrijkste elementen.

Het begint ermee, dat in 1983 Hans Dobbe de voorzittershamer overnam van de heer Schraven. De laatste aanvaardde de functie van adviseur van het algemeen bestuur, en is daarmee weer terug op zijn oude stekje. Jos Gunneweg moest door verplichtingen elders helaas afzien van adviseurschap. In hem verliest het Amb. Korenmolenaarsgilde een harde werker en trouw pleitbezorger van onze zaak. (Op zijn zachtst gezegd. Want zonder Jos was deze club nooit van de grond gekomen. Redaktie).

Er meldden zich in het verslagjaar vijf nieuwe deelnemers aan. Dat waren de heren Keymel in Utrecht, Den Uyl in Schiedam, Mulder in Wissekerke, Titulaer in Ravenstein en Wassens in Feerwerd. De laatste keerde daarmee terug in de schoot van onze vereniging. Drie molenaars verkozen het donateurschap boven het deelnemer-zijn: de heren Noordhof, Van Eerd en Voet stopten ermee vanwege hun leeftijd. Twee deelnemers beëindigden hun deelnemerschap volledig: de heren Witte te Oosterland en Bongers te Lith. Twee deelnemers ontvielen ons door de dood: de heren Van den Eijnden van de Dommelse watermolen en Van Esch van de Spooronkse molen in Oirschot. In beiden verliezen we vakmolenaars van het zuiverste water. Bevorderd tot meester-molenaar wer-

den in 1983 Hans Dobbe en Niek Boekestein. Tot gezel worden bevorderd de heren Limbeek te Vorden, Gordijn te Alphen a/d Rijn en Kies, Koop en Den Uyl te Schiedam.

Totaal kent het gilde nu 57 deelnemers, van wie er 31 werkzaam zijn op 22 embleemgerechtigde molens.

De kwestie van het wel of niet embleemgerechtigd zijn heeft in 1983 de gemoederen hevig bezig gehouden. Na een enquête onder de deelnemers heeft het bestuur besloten de bestuursbesluiten van 4 oktober 1982 zodanig aan te passen, dat de eis van één ton tarwemeel per week verbonden wordt aan het mogen voeren van het embleem van het Amb. Korenmolenaarsgilde. Wanneer een deelnemer minder dan een ton per week maalt, dan kan hij gebruik blijven maken van alle diensten die het gilde hem aan te bieden heeft, inclusief alle promotie-activiteiten. Maar op zijn molen mag niet het embleem van het gilde prijken: dat blijft voorbehouden aan de molens die min of meer bedrijfsmatig worden bemalen. Hiermee is ook verandering gekomen in de bijdrage-regeling. Voortaan zijn alleen embleemgerechtigde molenaars verplicht de omzetafhankelijke bijdrage te betalen. Voor de overigen geldt enkel de vaste bijdrage van 100 gulden per jaar. Deelnemers in de categorie meester-molenaar, die de bedrijfsactiviteiten hebben beëindigd of overgedragen, betalen een lagere bijdrage dan de overige deelnemers, maar tenminste de donateursbijdrage.

Deze wijzigingen zijn eerst per 1 januari 1984 ingegaan. De schilden zijn nog niet opgehaald bij de molens waar ze niet langer thuis horen, maar het be-

stuur vraagt de betreffende molenaars bij voorbaat hun medewerking.

Een nieuwe activiteit van het gilde was Korenmolendag, die gehouden werd op zaterdag 3 september. Getuige de verslagen van diverse molenaars waren de resultaten zeer wisselend. Daarom werd besloten Korenmolendag 1984 te laten samenvallen met de Week van het Brood, in de hoop te kunnen profiteren van de goede toegang tot de media van de bakkersclubs.

Op 19 september vond op initiatief van ons gilde een eerste bijeenkomst plaats tussen de besturen van het Amb. Korenmolenaarsgilde en het Gilde van Vrijw. Molenaars. Met succes is daar gepoogd de aanvankelijk stroeve relatie tussen de twee gilden te verbeteren. Een direct gevolg is de gezamenlijke voortzetting van de cursus 'Malen met de steen', die tot voor kort werd verzorgd door de heer Hartgerink.

Financiën

Jan Pijnappel vulde deze sekretariële vlootshouw aan met wat cijfers.

Voorop staat dat het tekort van 1982 is omgezet in een kleine winst: van -3503 gulden naar 398 gulden. Dat betekent dat we onszelf uit de nesten hebben geholpen en de boel goed hebben gesaneerd. Zo is door het halveren van de verschijningsdata van dit blad veel gewonnen, en is op bestuurs- en sekretariaatskosten flink beknibbeld. Op die manier kon ondervangen worden dat we al te zeer zouden lijden onder het terugvallen van de subsidies. De deelnemersbijdragen stegen en ook de donaties groeiden, de laatste zelfs spectaculair.

FINANCIEEL OVERZICHT 1983

	1982	1983		1982	1983
deelnemersbijdragen	13.745	15.005	Van Haver Tot Gort	19.540	11.700
donaties/giften	2.435	4.422	secretariaat en bestuur	13.931	8.485
subsidies	10.198	3.000	deelnemers	382	365
rente	186	222	prom./public relations	1.956	5.160
abonnementen Van H. tot G.	3.438	2.674	werkgroep keuring en voorl. inkoop	6.564	525
advertenties	280	670	werkgr. bedr.ec. en techn. adviezen	578	—
lesschriften e.d.	557	1.964	algemeen	1.420	1.885
keuringen	6.217	—	winst	—	398
diversen	972	561			
te kort	3.503	—			
	41.531	28.518		41.531	28.518

Waarachtig, 't idee begint

'Het gonst en gonst en gonst van de bedrijvigheid binnen het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde' stelde voorzitter Hans Dobbe in zijn openingspraatje voor de algemene deelnemersvergadering op maandag 14 mei in Nieuwkruyck. Beter had hij ook niet de sfeer van de bijeenkomst kunnen beschrijven, of hij had het over een duiventil moeten hebben. Vanaf het moment dat om een uur of twaalf de eerste auto's de oprit bij de molen 'De Emma' opdraaiden tot zeven uur later de laatste deelnemers zich losmaakten uit de sfeervolle omgeving van het molenaarsrestaurant, was het een levendige en zeer geanimeerde happening. Ik denk niet, dat er iemand was die deze bijeenkomst graag had willen missen...

Misschien hadden het er méér moeten zijn. De Zeeuwen ontbraken (vanwege bezorgingswerk) en plots kwam je erachter dat je die of die niet was tegengekomen. Maar dat gaf je allermist het gevoel - zoals vroeger nog wel eens gebeurde - dat de activiteiten van het gilde niet gedragen zouden worden door een geestdriftige ploeg molenaars. Integendeel. Wat je merkt is dat het idee eigenlijk nu pas echt begint te leven. Een teken daarvoor lijkt me ook dat niet alleen oudere molenaars hun vrouw bereid hadden gevonden mee te gaan, maar dat ook verschillende jonge molenaars hun vrouw of vriendin aan de zijde hadden.

Hans Dobbe begon, na wat forse tikken met zijn nieuwe hamer, even te herinneren aan de net verstreken molendag, die voor veel molenaars uitstekend verlopen is. Prachtig weer, veel wind... wat moet een mulder nog meer? Want er is geen betere reclame voor het publiek dan dat er tijdens het bezoek op de molen gemalen wordt.

Na minister Brinkman van verre aan zijn woord gehouden te hebben om de subsidie van diens ministerie te verhogen, gaf Hans het woord aan sekretaris Peter Sturkenboom die het jaarverslag over 1983 voorlas. (Zie elders. Het financieel verslag dat penningmeester Jan Pijnappel daarna deed komt eveneens elders aan de orde).

Graaninkoop

Adrie Peereboom, lid van de werkgroep graaninkoop, kwam de stand van zaken met betrekking tot de gezamenlijke inkoop van granen toelichten. 1983, zei hij, is een druk jaartje geweest, omdat het maken van een waterdichte afspraak een moeilijke en tijdrovende zaak is. Er zijn wel vijf concepten gemaakt voor een goed raamwerk waarbinnen de functie van het gilde is geregeld, tegelijk met de afspraken over kwaliteiten van tarwes, prijsstelling, leveringsvoorwaarden, arbitrageregeling en werkingsduur. Een en ander maakte juridische hulp onontbeerlijk.

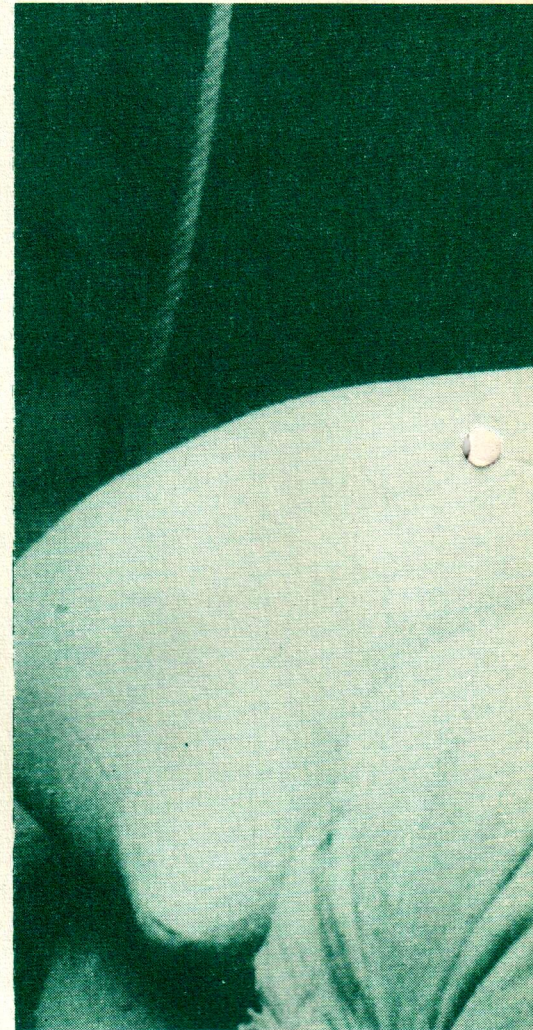
Met nadruk stelde Adrie - die op een andere plaats in dit blad nog over de regeling te spreken komt - dat de toekomstige contracten tussen de fa. Blok in Woerden en de individuele molenaars buiten het gilde omgaan, hoewel er toch van een gezamenlijke inkoop sprake is.

In de discussie die zich daarop ontspon werd de vraag gesteld wat de individuele molenaar van deze regeling nu beter wordt. Adrie gaf als antwoord, dat een individuele molenaar wanneer hij ander goed krijgt dan hij heeft besteld niet te gauw moet denken dat hij in een conflict sterk staat. Een gezamenlijke regeling biedt meer kansen dat de benadeelde molenaar recht wordt gedaan.

Ook werd ingegaan op de keuring van het graan. Molenaar Jan Pijnappel blijkt onderdehand al een heel laboratorium te hebben opgebouwd waar hij zelf proeven kan doen ten aanzien van het valgetal en de sedimentatie. Een dergelijke graankeuring in eigen beheer is handig, snel en aanzienlijk goedkoper dan wanneer het TNO haar moet uitvoeren. De werkwijze kan zijn dat een molenaar, die een partij graan heeft gekocht, daarvan een klein zakje naar Oud-Zevenaar stuurt, waar Jan Pijnappel zijn proefjes doet. Binnen korte tijd kan de betreffende molenaar dan te horen krijgen of hij de kwaliteit graan in huis heeft gekregen die hij besteld had.

Certifikaten

Plechtig moment tijdens de vergadering: de uitreiking van certificaten aan drie molenaars. Jan Tollenaar, van de

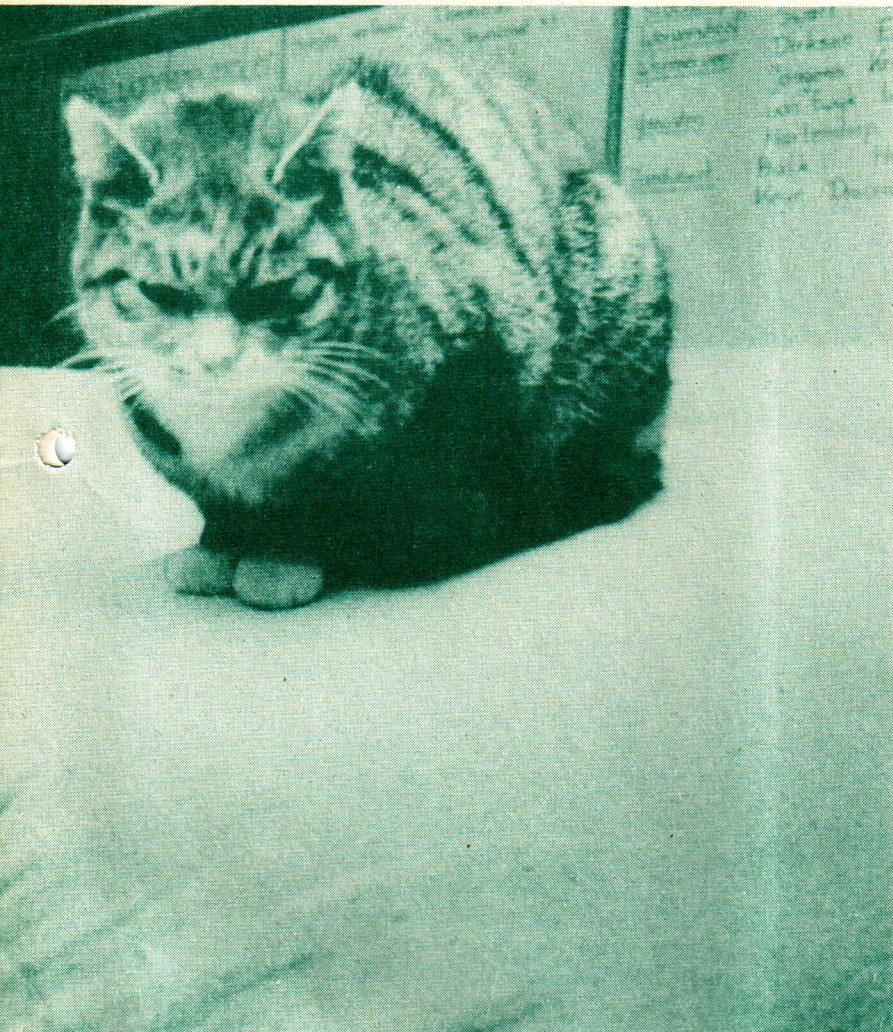

molen 'De Hoop' in Wervershoof, Herman Schippers die in Ingen (Betuwe) een molen wil gaan benutten en op 'De Arend' in Terheijden in de leer is, en Piet Huygens van 'De Oude Knecht' in Akersloot, kregen alledrie de titel 'gezel' toegekend.

Korenmolendag

Vervolgens belichtte voorzitter Dobbe de plannen rond Korenmolendag, die gepland is op zaterdag 6 oktober in de Week van het Brood. Zo zit het erin, dat we via de bakkers zo'n 100.000 strooifolders gaan afzetten; dat er rond die tijd een nieuwe receptenfolder rond zal zijn; dat er wat tam-tam wordt gemaakt in de bakkersvakbladen; dat er mogelijk een t.v.-uitzending komt (Van Gewest tot Gewest); en dat de mole-

nu echt te leven!

Lang genoeg hebben de molenaars de kat uit de boom gekeken! Nu begint men zich echt thuis te voelen in het gilde. Dat stemt tot snorrende tevredenheid.

naars een aan te vullen ontwerp voor een persbericht krijgen, waarmee zij in de regio publiciteit kunnen zoeken. Niek Boekestein kwam daarop met het voorstel gezamenlijk te adverteren in de bakkersvakbladen. Stemming gespeeld en de suggestie wordt verder uitgewerkt.

Vakkursus

De vakkursus is aardig op weg naar voltooiing. Als er dit najaar niet kan worden gestart, dan zal het wel winter worden. Maar dan is er ook een cursus die beslist dieper zal gaan dan de cursus die de heer Hartgerink jaren heeft gegeven, zo laat Hans Dobbe zijn gehoor weten. De theorie zal elf avonden omvatten, te geven in de oude molenaarsschool in Wageningen. Het praktijkdeel is nog niet rond, maar er wordt

vanuit gegaan dat dat zeven dagen zeker zal duren.

Mooi zou zijn als de praktijk op verschillende molens gegeven zou kunnen worden, met per molenaar maximaal twee kandidaten. Het is ook niet de bedoeling dat de kursisten alleen maar even snuiven aan het werk: het gaat om het hele molenaarsvak tot in zijn finesses. Want praktijk, zo zegt Hans Dobbe, is het wezen van ons ambacht. De cursus zal naar verwachting een flinke toeloop krijgen. Onder de vrijwillige molenaars is zeker groot animo, maar de cursus is alleszins geschikt voor vakmolenaars (die dan misschien weer méér aan het theoretische gedeelte zullen hebben?). De cursus zal zo'n 150 gulden kosten, waarbij zijn inbegrepen de boeken 'Zingende Steenen' en 'Vakkursus korenmolenaarsbedrijf van het Amb. Korenmolenaarsgilde'

5
De vraag of mogelijk in de toekomst jonge molenaarsleerlingen, die nog verplicht zijn één dag per week partieel onderwijs te volgen, aan de cursus te laten deelnemen in de plaats van (algemeen vormend) onderwijs op school, zal aan de instanties (ministerie van o. en w.) worden voorgelegd.

De pauze wordt benut om verstandige taal onder vakgenoten uit te slaan en het gaande werk van de inwendige molenaar te smeren. Daarna is het weer ernst. (Nou ja...)

Diaserie

De molenaars van 'De Hoop' in Wervershoof hebben zelf een serie dia's gemaakt over de levensloop van het graan: van boer, via de molenaar naar de bakker en tenslotte de konsument. Zo'n serie is prachtig te gebruiken om er bakkers mee te winnen voor afname van het molenprodukt, om er groepen huisvrouwen mee op het bestaan van molenmeel en -brood te wijzen en meer van die prachtige doelgroepen. De mannen van Wervershoof hadden het prima gedaan en ze moeten het niet gek vinden als hier en daar een molenaar met hun idee aan de loop gaat (hetgeen uiteraard ook de bedoeling was).

Detailverkoop

Nog meer reclame. De verkoop van molenprodukten aan particulieren krijgt een beetje extra aandacht in een praatje van ik-zei-de-gek. Essentie van het betoog: de marge op de detailverkoop is lekker hoog, dus maak er werk van om mensen te attenderen op die produkten. Doe dat niet te zuinig. Reclame mag zo'n 2 1/2 procent bedragen van de geldomzet. Bij twee ton is dat 5000 gulden in een jaar. Beknibbel daar niet op, want reclame hoort er bij. Geduldig, maar vooral ook origineel, adverteren levert beslist revenuen op.

Tenslotte...

Tenslotte is er nog een kleine discussie over toevoegingen in het brood. Algemeen gevoelen: propageer niet dat mensen gaan toevoegen wat de bakker toevoegt en blijf als molenaar ook zuiver op de graat.

Dan volgt de heerlijke broodmaaltijd en loopt de dag op zijn eindje. Een geslaagd feest, niet in de laatste plaats door de moederlijke zorgen van mevrouw Rombouts, die met haar man voor een hartverheffende gastvrijheid had gezorgd.

Jan Houdijk

'De Oude Knecht' 'n monument van zelfwerkzaamheid

Voorzitter Hans Dobbe wilde er even apart de aandacht voor, tijdens de jaarvergadering in Nieuwkuyk: voor de onwaarschijnlijke zelfwerkzaamheid van de mannen die de molen 'De Oude Knecht' in Akersloot weer aan de praat hebben gekregen. Aan Piet Huygens diens certificaat overreikend - waarmee deze officieel tot gezelschapsmolenaar werd bestempeld - somde Hans even op wat er allemaal aan de molen in eigen beheer was verhapstukt. En dat is indrukwekkend veel.

Het verhaal van De Oude Knecht is het verhaal van de grote voortvarendheid van een paar molen-fanaten. Want wat was er nu helemaal over van De Oude Knecht toen in 1976 de dochter van Theo Visser in Akersloot de opmerking maakte dat ze dat zielige restant van de korenmolen zouden moeten opknappen? Theo pakte, ingenomen met het idee, de pen en begon links en rechts om zich heen te schrijven om zo mensen te verzamelen, die hij enthousiast wist te krijgen voor het krankzinnige plan. Zijn politiek was: overal bietzen en zoveel mogelijk zelf doen. En dat ging allemaal met zo'n vaart dat, vóórdat de bouwvergunning en de regeling over de grond rond waren, allerlei onderdelen klaar waren en het riet en het hout en zelfs de kap gereed lagen.

Ijsselsteentjes

In augustus 1980 begon het werk. Het fundament, bestaande uit een grote kelder, werd door de werkgroep bekist. In december was dat deel klaar. Een

metselbedrijf metselde kosteloos de veldmuren van ijsselsteentjes, geschenk van de gemeente Den Helder. Van hout, dat in IJmuiden was 'georganiseerd' had molenmaker Sandijk inmiddels het achtkant gemaakt. Op 10 januari 1981 kon dat ten aanschouwe van heel Nederland (via een uitzending van Van Gewest tot Gewest) met een levensgrote kraan van een firma uit Linnen, die dat praktisch voor niks wilde doen, op de penanten worden gezet. Toen ging de rietdekker aan de slag. Eigen mensen maakten de deuren en timmerden de vloeren in de molen. Eigen werk waren ook de roeden. De as was al lang bij een bekend en bevriend bedrijf gegoten van een zeer goede gietijzerkwaliteit. De roeden werden op 2 mei '81 gestoken. Het benodigde geld kwam van giften en door het winnen van prijzen met dit project. Bijdragen kwamen o.a. van de Stichting Zomerzegels, de ANWB en via een Socuterafilmpje op de t.v. Door de uitgifte van certificaten, waarmee men voor 25 gulden een deel van de molen kon kopen, en bovenal door een subsidie van de gemeente Akersloot werd ook een fiks bedrag binnengehaald.

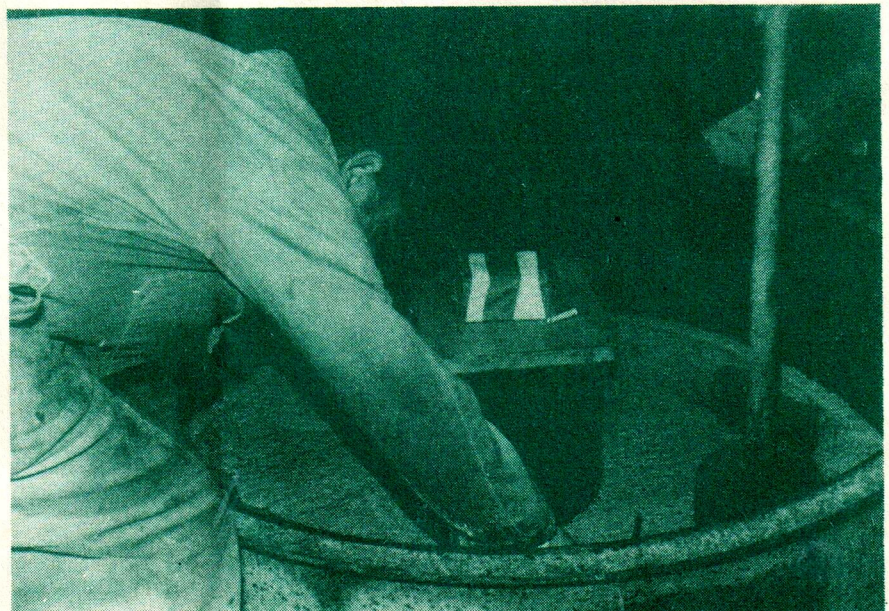
Zelf stenen gemaakt

Na het steken van de roeden gingen leerlingen van een Beverwijkse LTS aan de slag om de trappen in de molen te maken. Molenmaker Vaags uit Aal-

ten zorgde voor kamwielen en maalstoelen. Het eerste koppel stenen werd opgeduikeld in een opgeheven maalderij in Enkhuizen. Het tweede koppel werd in eigen beheer en onder het oog van meester Reyer Rutgers, die er ook zijn mallen voor uitleende, gemaakt.

En zo kon op 21 mei vorig jaar de burgemeester van Akersloot de vanglichten van een praktisch nieuwe molen, die keurig op zijn groene berg staat, tegen het talud waarvan in het voorjaar de narcissen bloeien. Er is een weggetje naar de molen gelegd, zodat een vrachtwagentje de mogelijkheid heeft het graan bij de molen te brengen en het gemalen produkt weer mee te nemen. Want daar is het de mensen van de Stichting Uitgeester en Akerslooter Molens nu wel om begonnen: om boven het liefhebberij-imago uit te stijgen en echt aan de slag te gaan voor de meelproductie. Op een vakkundige manier. Dat Piet Huygens nu als gezelschapsmolenaar in ons Amb. Korenmolenaarsgilde is opgenomen is al een zekere garantie dat het die goede weg opgaat.

Piet Huygens buigt zich over de molensteen in wording. Het wordt een 15-er steen, waarvan hier de ballastlaag te zien is. Daarin zijn gaten uitgespaard om de maallaag straks goed te laten hechten.

Er wat voor doen....

Je moet er wat voor doen, hebben de molenaars Omvlee en Bökkers gedacht, en ze organiseerden samen met de LTS in Emmen een middag voor bakkers rondom hun molenprodukten.

Zo'n twintig bakkers uit Zuidoost-Drenthe waren geïnteresseerd genoeg om naar de school te komen, waar de bakkers-leerlingen een maand geëxperimenteerd hadden met molenaars-vol-

korenmeel. De resultaten vevulden de vakmensen met bewondering. En er werd flink over het meel en de andere produkten van de korenmolenaar doorgepraat...

De mulders Omvlee en Bökkers hadden bovendien de krant mee. Want prompt verschenen in de regionale pers de verslagen van deze bijeenkomst. Een dergelijke reclame kan elke molenaar op zijn tijd best gebruiken.

Voor meelzakken
en zakband
naar

**Van Randeraad's
Zakkenhandel**

Zuidzijde 118a
2411 RW BODEGRAVEN
Telefoon (01726) 16139
's Avonds na 18.00 uur:
telefoon (03488) 614

't Graannatmaak-apparaat

In het juli/augustusnummer van vorig jaar werd het natmaak-apparaat genoemd. Dat was in een verslag over een bezoek aan de watermolen van Meckert in Frankrijk. Het is wel de moeite waard bij dit apparaat, dat dient om graan aan te vochten, even stil te staan aangezien veel deelnemers van ons gilde zelf de tarwe aanvochten.

In bijna alle gevallen wordt hiervoor de verticale mengketel gebruikt. Het water wordt bovenin de ketel gesproeid, nadat eerst het vochtpercentage van de tarwe is vastgesteld. Het wettelijk toegestane maximum is 16,5 procent. Het nadeel van de mengketel is dat door soms langdurige mengen een gedeelte van de zemel loskomt. Een ander nadeel is de grote ruimte die een menger inneemt....

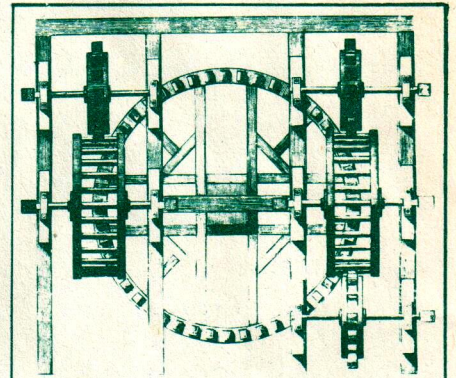
Het natmaak-apparaat is veel kleiner. De totale hoogte is 100 cm. Ook de aanvochtijd is zeer gering: hooguit een minuut. Het apparaat bestaat uit een schoepenmolentje, waarop de graanstroom valt. Hierdoor gaat het molentje draaien, terwijl het graan er onderuit valt in de transportschroef. De draaiende beweging wordt overgebracht door middel van kamwielen op een grote schijf. Op deze schijf zijn ca. 12 kleine bekertjes vastgezet. De schijf loopt in een bak water. Het niveau van het water wordt door een vlotter of overloop op peil gehouden.

Door de draaiing scheppen de bekertjes zich vol en legen zich in een goot die ernaast is opgesteld. De goot mondt op zijn beurt uit in een pijp, die het water voert naar de transportschroef waarin het graan loopt. Deze schroef moet tenminste vijf of zes me-

ter lang zijn. Bij die lengte heeft het water de gelegenheid vast te kleven aan de korrel.

Vervolgens gaat het graan naar een rustcel, een silo, waarin het vocht in de korrel kan trekken, minstens 24 uur. Door middel van het molentje is de watertoevoer aan die van het graan gekoppeld. Stopt de graantoevoer, dan gebeurt hetzelfde met de watertoevoer. Men kan de hoeveelheid vocht ook regelen door een of meer bekertjes gewoon om te keren, waardoor ze zich niet volscheppen.

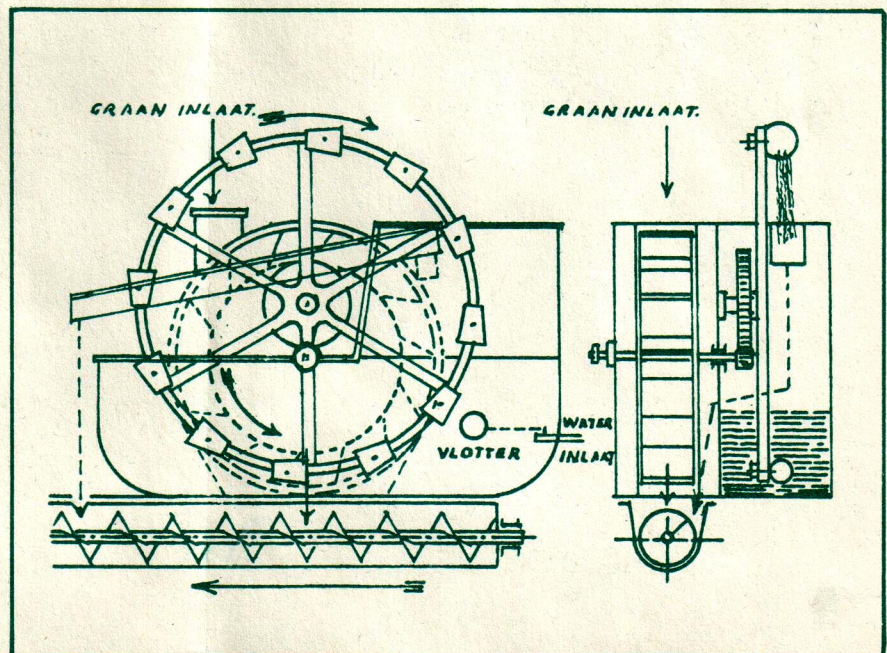
Het is van groot belang veel aandacht aan het konditioneren van de tarwe te schenken. En molenaars met ruimtegebrek, die toch beschikken over een horizontaal transportschroefje, kunnen

KNAP & SLIM

voordeel hebben van het natmaak-apparaat.

Hans Dobbe

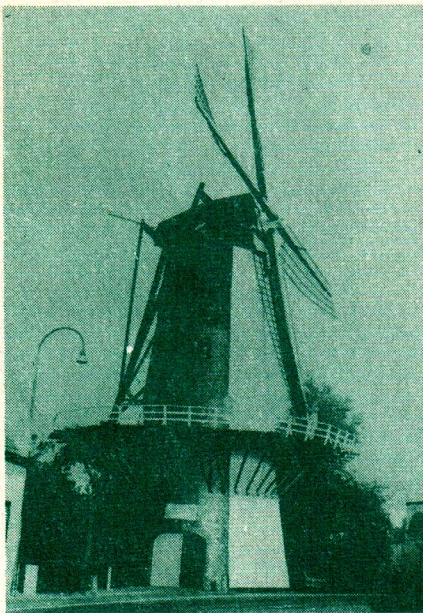
Kaarten & kalenders

Een naar de mening van velen goedkoop adres voor kleuransichtkaarten van de eigen molen zit in Groede in Zeeland (W.J. Pieters, Voorstraat 5, 4503 BH Groede. Telefoon 01171-1651). Bij een oplaag van 3000 kaarten (gewoon formaat) betaalt men 140 gulden/1000. Is de oplage 6000 kaarten dan is de prijs/1000 100 gulden en 80 gulden/1000 bij een oplage van 12.000. Herdrukken van een eenmaal gedrukte kaart zijn nog tientjes voordeliger. Bijzondere kaarten - met meerdere opnames, of met een dubbel vel - zijn uiteraard duurder. De levertijd is 2 tot 3 maanden. Als materiaal moet een dia of scherpe kleurenfoto worden aangeleverd. Als Pieters het plaatje moet maken - wat kan - komt er nog tussen de 50 en 100 gulden bij.

Tenslotte: prijzen zijn exclusief btw en boven de 350 gulden is de verzending franco.

Van verschillende molenaars is het voorstel gekomen om samen kalenders te bestellen. Er is naar geïnformeerd en voor ogen staat nu een kalender van A3 formaat (30 x 42 cm), waarop ongeveer de helft wordt ingenomen door een foto van de molen en de andere helft door het zg. kalendarium en de naam van de molen en het molenaarsbedrijf.

Een dergelijke kalender gaat tussen de 4,50 en 5,00 gulden kosten. Wie interesse heeft moet dat maar zo spoedig mogelijk laten weten aan Jan Pijnappel in Oud-Zevenaar (08360-23526) die de bestelling koördineert.

'De Arend' heropend

Tijdens een plaatselijke feestdag is op zondag 17 juni in Terheyden de molen 'De Arend', waarop Louis Rommens maalt, met alle mogelijke vertoon door de burgemeester heropend. De molen is er een tijd lang niet best aan toe geweest en men herinnert zich vast nog wel ons bericht van een jaar geleden, dat De Arend alsmaar stond te wachten op zijn nieuwe roeden. Wel, het leed is nu geleden. De molen maalt weer als nimmer tevoren.

Dagje pierewaaien

Het gezellige dagje-uit, waarover tijdens de jaarvergadering met enthousiasme is gepraat, gaat door op 17 september. Het is dan om 10 uur in de morgen verzamelen - met koffie en wat erbij - bij de familie Ter Voorde in Hardenberg.

Na de molen te hebben bekeken gaat de reis naar de familie Omvlee in Zuidbarge (Emmen). 's Middags staat een uitgebreid onderzoek aan het Veenmuseum en de molen van Hendrik Bökkers in Barger Compascuum op het programma.

De kosten voor deze dag worden geraamd op 35 gulden per persoon, alles inbegrepen. Voor de aanmelding komt nog een formulier bij dit maandblad.

Noodkreet:

Vrijwillig molenaar zoekt windkorenmolenaar waarop hij het molenaarsvak verder kan leren en ervaring op kan doen. Evt. tegen kost en inwoning. Wegens omstandigheden op korte termijn beschikbaar. Rolf Klip, tel. 08330-15859.

Om Zo Te Zeggen

De Nederlandse taal kent zeer veel spreekwoorden die de molen en de molenaar tot onderwerp hebben. Zo betekent 'Hij moet met zijn goed naar de banmolen' dat men met de waarheid op de proppen moet komen. Ook wel: men moet voor de rechter verschijnen.

Samen adverteren in bakkersbladen?

Op de jaarvergadering in Nieuwkuyk was een voorstel om als molenaars gezamenlijk te adverteren in een bakkersvakblad. Toen al werd opgeworpen, dat dat een beslist prijzige actie zou worden, ten eerste omdat de advertentietarieven hoog zijn, ten tweede omdat er in feite twee vakbladen zijn, ten derde omdat adverteren eigenlijk alleen zin heeft als men het herhaalde malen achter elkaar doet.

Niettemin hier de vraag aan de molenaars, die interesse hebben om deel te nemen aan zo'n advertentie-actie, zich daarvoor op te geven in Schiedam. Het staat buiten kijf dat bakkers onze belangrijkste doelgroep vormen. Het is alleen een punt van overweging of het geld, besteed aan grote landelijke advertenties, niet beter kan worden uitgegeven op 'kleine schaal', in de directe omgeving van de individuele molenaars.

Vakantie sekretariaat

Mevrouw Leenburg, onze sekretaresse, gaat met vakantie. Het sekretariaat zal in die periode dus niet bereikbaar zijn. Dinsdag 10 juli is de laatste dag dat het telefonisch te benaderen is. En op 7 augustus wordt voor het eerst de telefoon weer opgenomen.

Kopij

Kopij voor het volgende nummer van 'Van Haver Tot Gort' moet uiterlijk 1 augustus binnen zijn op het redactie-adres: Beukendreef 6, 4631 SG Hoogerheide.